

dinsdag 4 november 2008 door webred

Deze crisis schreeuwt om regie

Partijen vragen om een parlementair onderzoek naar de kredietcrisis. Logisch. Maar nu even niet. Eerst moet de Kamer Bos tot regie en actie dwingen, vindt **Arnoud W.A. Boot**.

Daadkrachtig ingrijpen heeft de Nederlandse overheid eigenaar gemaakt van ABN Amro en Fortis Nederland. Tezamen met kapitaalinjecties in ING en Aegon en allerlei garanties staat de Nederlandse overheid inmiddels al voor honderden miljarden euro's garant voor de toekomst van ons financieel systeem. Maar wat nu te doen? Het ministerie van Financiën is uitgeput door de overnames en redden, terwijl het echte werk – het managen van die overnames – nog moet beginnen.

Erger, er heerst een volstrekt gebrek aan regie en actie. De ongrijpbaarheid van de situatie maakt het begrijpelijk dat partijen in het parlement vragen om een parlementair onderzoek. Dat moet straks ongetwijfeld gebeuren, maar niet nu. Het parlement moet minister Bos (Financiën, PvdA) dwingen tot regie en actie.

Wouter Bos heeft zich laten verleiden tot het maken van inkomenspolitiek als prioriteit van zijn beleid als 'eigenaar' van banken. Leuk vanuit het oogpunt van zijn carrière als partijleider van de PvdA, maar volstrekt onverantwoord vanuit zijn rol als minister van Financiën, en voor dit laatste betalen we hem. Het parlement is in deze chaos op zoek naar een eigen rol. Het debat in het parlement onttaarde in een discussie over, ja wel, inkomenspolitiek en, erger nog, het verdelen van de buit: wat te doen met de opbrengsten van de investeringen in de financiële sector? Als er niet zoveel op het spel stond zou je er om lachen. Maar er stáát veel op het spel en daarom moet er voor worden gezorgd dat ABN Amro optimaal wordt aangestuurd, net zoals alle andere banken en verzekeraars waar wij ons belastinggeld in hebben zitten.

Het recept is eenvoudig. Er moet onmiddellijk afstand komen tussen de aansturing van de banken en de overheid. Sleutel hiertoe is het instellen van een klein en effectief orgaan dat dit in goede banen kan leiden. De Zweedse financiële crisis van begin jaren negentig kan als voorbeeld dienen. Een klein door parlement en regering ingesteld herstructureringsbureau onder leiding van een van de meest gerespecteerde bestuurders in de Zweedse samenleving kreeg als opdracht de belangen van de Zweedse staat zo optimaal mogelijk te dienen. Het huurde de juiste bestuurders in om de verschillende in problemen verkerende financiële instellingen zo snel mogelijk te herstructureren. Het parlement wist waar het aan toe was. Er werd verantwoording afgelegd, maar belangrijker nog, het parlement kon er vertrouwen in hebben dat er voortvarend werd gewerkt. Kortom, er was regie.

Het gebrek aan regie laat een vacuüm bestaan waar schadelijke krachten welig kunnen tieren. Een ervan is nota bene Bert Heemskerk, de bestuursvoorzitter van de Rabobank. Wie dacht dat een bestuursvoorzitter van een grote bank vertrouwen moet uitstralen, zit bij Bert Heemskerk verkeerd. De voorman van de enige bank die zich door haar bijzondere en stabiele, lokaal gewortelde structuur (nog) heeft kunnen onttrekken aan de financiële crisis, laat geen mogelijkheid ongemoeid om olie op het vuur te gooien. Eerst was de bank zo vriendelijk om de deconfiture van Fortis te versnellen door fijntjes te wijzen op de klanten die ze wist weg te trekken van Fortis, toen koos ze voor een frontale aanval op alle kleine banken door ze als profiteurs af te schilderen van het depositogarantiesysteem, vorige week werd de huizenbezitters de stuipen op het lijf gejaagd door te vragen om een algemene verzekering tegen waardedalingen van huizen (wat midden in een crisis niet kan), en deze week is Heemskerk weer niet van de voorpagina's af te krijgen. Als Heemskerk zorgen heeft – en er is ongetwijfeld reden om zorgen te hebben – kunnen die op een subtielere manier onder de aandacht worden gebracht.

Het vacuüm raakt ook ABN Amro direct. Royal Bank of Schotland is nog steeds verweven met delen van het aan de Nederlandse staat toebehorende ABN Amro. Is het raar om te denken dat de RBS bankiers uit Edinburgh voordeel halen uit dit machtsvacuüm? Weliswaar is door Wouter Bos de bankier Michael Enthoven bij ABN Amro benoemd, maar

door zo enthousiast te adverteren dat Enthoven het voor 85.000 euro 'doet', heeft Bos er voor gezorgd dat Enthoven het wél heel moeilijk heeft om goede mensen aan te trekken. Hoezeer ik ook voor het aanpakken van de ziekmakende bonuscultuur in het bankwezen ben, er moet wel een fatsoenlijk salaris geboden worden om goede bestuurders van elders aan te kunnen trekken. Maar hoe dan ook, Bos moet het Zweedse model per omgaande effectueren. En hij moet zijn partijpolitieke agenda thuislaten.

Arnoud W.A. Boot is hoogleraar financiële markten aan de Universiteit van Amsterdam.

Dit verhaal is geplaatst op dinsdag 4 november 2008 om 15:04 uur.